

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Πρὸ δεκαπέντε περίπου ἔτων ἠρχόμενος εἰς Ἀθήνας διὰ πρώτην φοράν με καμμίαν τρίχα λευκὴν εἰς τὴν κόμην, μετὰ τὸ βαλάντιον ἀρκετὰ ἰσχνόν, ἐννοεῖται, ἀλλ' εἰς ἀντάλλαγμα με πολὺ ἐξωγκωμένον τὸ ποιητικὸν χαρτοφυλάκιον καὶ με πολλὰ ἀνεμώλια ὄνειρα περιδινούμενα ὑπὸ τὸ κράνιον μου. Ἐκεῖ παρὰ τὸ Βουλευτήριον, ἐνῶ περιφερόμενος μετὰ τὴν ἐπιβεβλημένην αὐτάρκη ἀπάθειαν ἀνεπτυγμένου σχετικῶς ἐπαρχιώτου, ὁ μετ' ἐμοῦ συμβαδίζων φίλος μοὶ εἶπε δεικνύων μοι ἄνδρα ὑψηλοῦ ἀναστήματος, με ἄρρενωπὴν καὶ ἐκφραστικὴν φυσιογνωμίαν, μεγαλοπρεπῶς βαίνοντα καὶ φέροντα μετὰ χάριτος τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα:

— Βλέπεις αὐτόν; . . . εἶνε ὁ Γεώργιος Παράσχος.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο ἐκ τῶν μάλιστα γνωστῶν εἰς τοὺς φιλολογικοὺς τῶν ἐπαρχιῶν κύκλους παρ' οἷς ἡ ἀένναος χώνευσις τῶν περιεχομένων τοῦ *Παρασσῶ* τοῦ *Ραπτάρχου* θεωρεῖτο ὡς ἀπαρχάγραπτος καὶ ἱερὰ ὑποχρέωσις, ὅπως ἦτο γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου, τοῦ Δημητρίου Παπαρηγοπούλου, τοῦ Σπυρ. Βασιλειάδου—Ὡρίωνος ἀκόμη τότε—καὶ ἄλλων τινῶν ἐνωρίως καταλαβόντων θέσιν διακεκριμένην ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει. Ἰδιαιτέρως ὁμως περὶ τῆς ξυνωρίδος τῶν ἀδελφῶν

Παράσχων ἐπεκράτει φήμη τις μυθιστορικῇ ττρόπον τινά, σχεδὸν *légende*, πᾶς δὲ ὁ κατορθὼν νὰ ζευγνύη εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ὁμοιοκαταληξίας δύο ἢ καὶ περισσοτέρους ἑστῶ καὶ ἀνισοσκελεῖς στίχους ἐθεώρει ἀμάρτημα ἀσύγγνωστον νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πρωτεύουσάν, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ἢ νὰ ἴδῃ καὶ τοὺς δύο αὐτοὺς Διοσκύρους τῆς ποιήσεως.

Προέβην λοιπὸν θαρραλέως πρὸς αὐτόν, καὶ τῷ εἶπον τὸ ὄνομά μου, γνωστὸν κατὰ τύχην καὶ εἰς αὐτόν χάρις εἰς τινὰ πενιχρὰ ποιητικὰ μου δοκίμια. Μ' ἐδέχθη προσηνῶς, καὶ ἔτεινε φιλίως τὴν χεῖρα καὶ μοὶ ἐζήτησε τὰ «ποιητικὰ μου ἔργα». Τὴν ἐπομένην ὑπερήφανος μετέβαινον εἰς τὴν παρὰ τὸ Ροδακίον οἰκίαν τοῦ ποιητοῦ φέρον τὸ τεῦχος τῶν ποιήσεών μου καὶ ἐπὶ πλέον τὸ χειρόγραφον στιχουργήματος διὰ νυκτὸς συντεθέντος, δι' οὗ ἐθεώρησα καθήκον μου νὰ συνοδεύσω τὴν προσφορὰν τῆς συλλογῆς μου, στιχουργήματος εὐτυχῶς ἐνταφιασθέντος εἰς τὸ κανισρωδὲς τῶν χειρογράφων μου κοιμητήριον, πρὸς διατήρησιν τῆς ἡσυχίας τῶν ζωολόγων, ἀφοῦ εἶχα τὸ θάρρος ν' ἀνκρίω πρὸς τοὺς ἄλλους ἐν αὐτῷ καὶ . . . ὧτα ἀηδόνος!!

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐγνωρίσθην μετ' αὐτοῦ· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μέχρις ἐσχάτων ἡ χεὶρ τοῦ μοὶ ἔτεινετο φιλίως, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐσχημάτισα τὴν πεποιθήσιν, ἣν ὁ μετέπειτα χρόνος πληρέστατα ἐπεκύρωσε περὶ τῆς ἐμρῦτου ἀγαθότητος τοῦ, περὶ τῆς εὐγενείας τῶν αἰσθημάτων τοῦ περὶ τοῦ εἰλικρινοῦς καὶ ἱπποτικοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος.

Ἐκεῖ εἰς τὸ ἀπείριστον καὶ κόσμιον τοῦ ποιητοῦ ἐνδιαίτημα πολλὰς πολλὰκις διήλθον ὥρας εὐχαρίστους ἅς γλυκὺ θύμως καὶ σήμερον ἀναπολῶ. Προσηλωμένος ἀναποσπᾶστος εἰς τὸ εὐκλεὲς ἰδανικὸν τῆς παρωχημένης γενεᾶς, φέρον εἰς κοινὴν ἐνδειξὴν τῆς ἀγνῆς τοῦ ταύτης πίστεως τὴν φουστα νέλλαν ἣν εἶδε νὰ φέρωσιν εἰς τὴν λυγερὰν των ὀσφύν ὁ Κίττος Τζαβεῖλλας καὶ ὁ Θεόδωρος Γρίβας, ὡμίλει εὐχαρίστως περὶ τῶν μεγάλων τοῦ ἀγῶνος ἀνδρῶν μεθ' ὧν οἰκειότατα ἐβίωσε καὶ οὐς περιπαθῶς ἐλάτρευε καὶ ἐξύμνησεν. Ἀλλοτε πάλιν ἔφερε τὸν λόγον περὶ τῶν συγχρόνων αὐτῷ ποιητῶν, ὧν εἶχεν ἐπιζήσει, περὶ τοῦ Βαλασάκη ὃν νεώτατον ἐπροστάτευσεν, περὶ τῶν Σούτσων, περὶ τοῦ Ζαλοκώστα μεθ' οὗ συνεδέστο δι' ἀδελφικῆς φιλίας, περὶ τοῦ Σολωμοῦ ὃν ἐγνώρισεν ἐν Κερκύρᾳ.

Ὁ ψάλτης τῆς Ἐλευθερίας, μισάνθρωπος γενόμενος κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη, ἔστεργε μὲν ταῦτα τὴν μετὰ τοῦ ἐνθουσιώδους συναδελφίου του σχέσιν, ἐξαιρετικὴν δεικνύμενος πρὸς αὐτόν εὐνοίαν καὶ προτίμησιν. Ἐνεθυμῆτο καὶ ἀνέφερε πλεῖστα ἀνέκδοτα καὶ ἀποφθέγματα τοῦ μεγάλου ζακυνθίου ἀοιδοῦ, συνεθίζε δὲ ν' ἀποκαλῇ *ἀνθος Σολωμοῦ* τὴν γαζιαν, ἣν ὁ ἐνδοξος ποιητὴς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο *ἀνθος* προτίμα. Καὶ ἐλάλει στωμύλος περὶ πάντων τούτων ὁ Παράσχος μετὰ τὸ ἀμετάπτωτον αὐτοῦ ἐμφαντικὸν ἐκείνο ὕψος καὶ ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ λόγου ἐμνημόνευε τοῦ Ἐξαρχοπούλου, ἰδιορρυθμοῦ καὶ μοναδικῆς παραφυάδος τῆς παρελθούσης φιλολογικῆς γενεᾶς, οὗ τινος εἶχεν ἀποστηθίσει πάντα σχεδὸν τοὺς πολυβρυλήτους στίχους καὶ διηγείτο κωμικώτατα ἀνέκδοτα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν αὐτὸς ὁ Παράσχος καὶ ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης ὑπεδύοντο τὸν κόθορνον τοῦ ἡθοποιοῦ καὶ ἀνάρχοντο εἰς τὴν νεοπαγῇ σκηνῇ τοῦ ἐλληνικοῦ θεάτρου.

Τὸν εἶδα κατόπιν συχνάκις καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Βουλῆς ἐργαζόμενον, καὶ ἐν τῷ *Παρασσῶ* ἀπαγγέλλοντα τὴν τόσον ἐπιτυχὴ αὐτοῦ μετέφρασιν τῆς *Τλιάδος* καὶ ἐν τῷ περιπάτῳ· ἀλλὰ μίαν ἰδίως πρόσφατον συνάντησιν ἐνθυμοῦμαι, ἥτις παρήγαγεν ἐν ἐμοὶ θλιβερωτάτας ἐντυπώσεις. Πρωίαν τινὰ τοῦ παρελθόντος θέρους εἶδον αὐτόν ἐξαίφνης ἐντὸς τοῦ